

n é b i h

Termőföldtől az asztalig

Kalászos gabona koordináció

2021. szeptember 02.

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

- A kalászos gabonák DUS vizsgálatának
 - eredményeiről
 - 2021

Növényfajták állami elismeréséről rendelkező jogszabályok

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

1. **2003. évi LII. tv.:** A növényfajták állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról
2. **40/2004 (IV. 7.) FVM. r.:** A növényfajták állami elismeréséről
(a rendelet 2004. május 1-től hatályos)

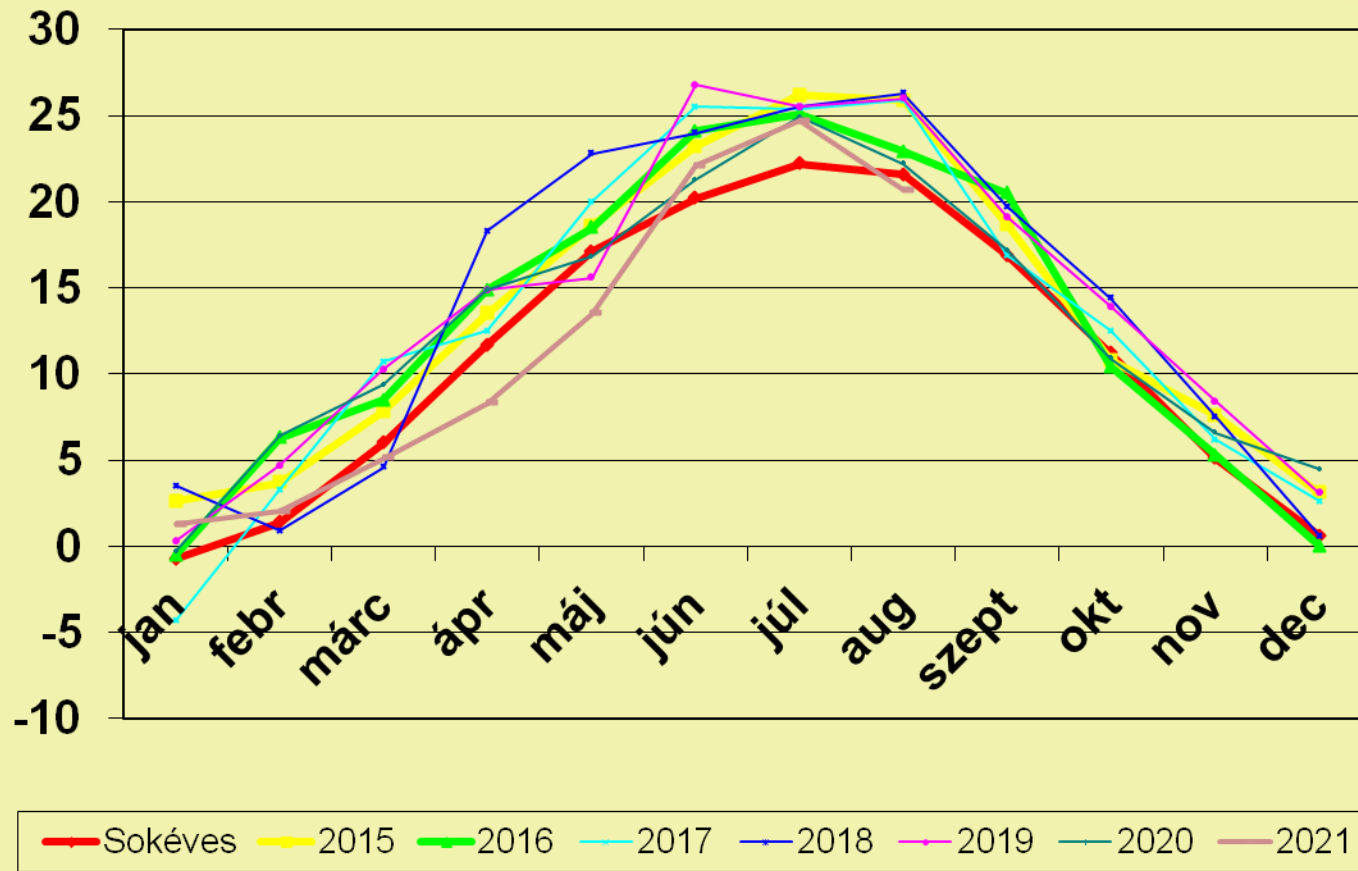
Kalászos gabonák DUS vizsgálati irányelvei

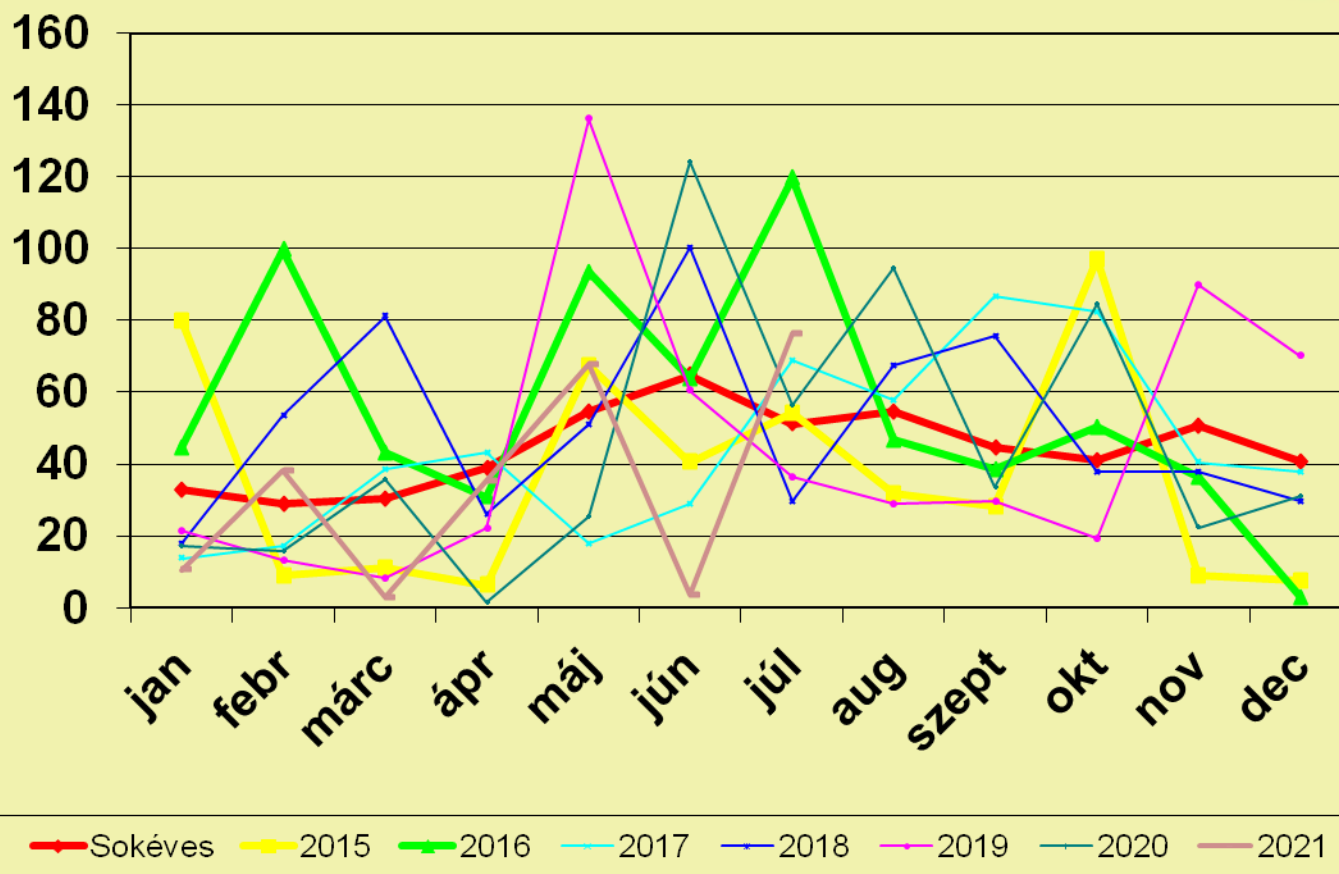
NÖVÉNYFAJ	CPVO	UPOV	NEMZETI	
	protokoll	irányelv	irányelv	
Búza	TP/3/5	TG/3/12		2019
Durum búza	TP/120/3	TG/120/4		2012
Árpa	TP/19/5	TG/19/11		2019
Rozs	TP/58/1	TG/58/6		
Tritikálé	TP/121/2 rev.	TG/121/3		TP – 2011
Zab	TP/20/2	TG/20/11		TP – 2015
Tönköly búza			1996. évi	
Évelő rozs			1996. évi	
Alakor			2007 évi	
Tönke			2007 évi	

A havi átlag hőmérsékletek alakulása a sokéves átlaghoz viszonyítva

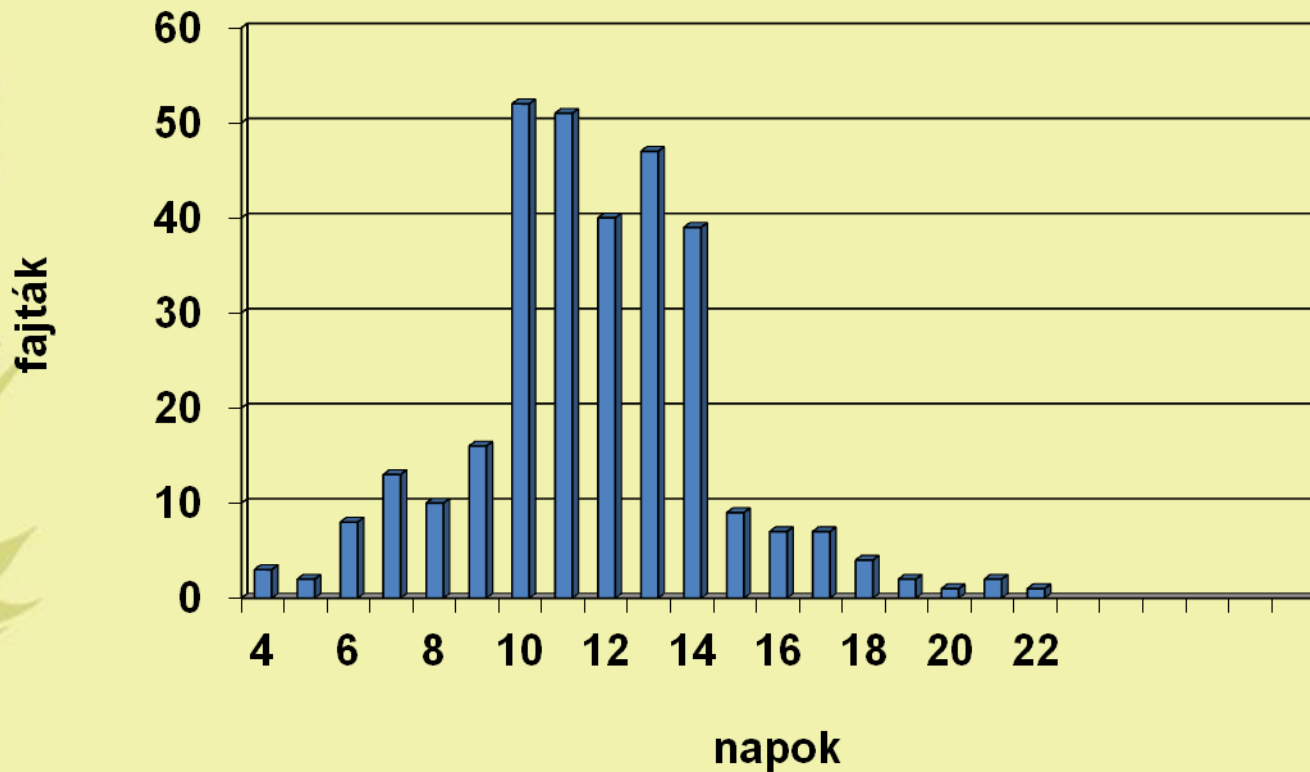
A csapadékmennyiség alakulása 2015-2021-ben a sokéves átlaghoz viszonyítva

Az őszi búza fajták kalászolása, Tordas 2015, május

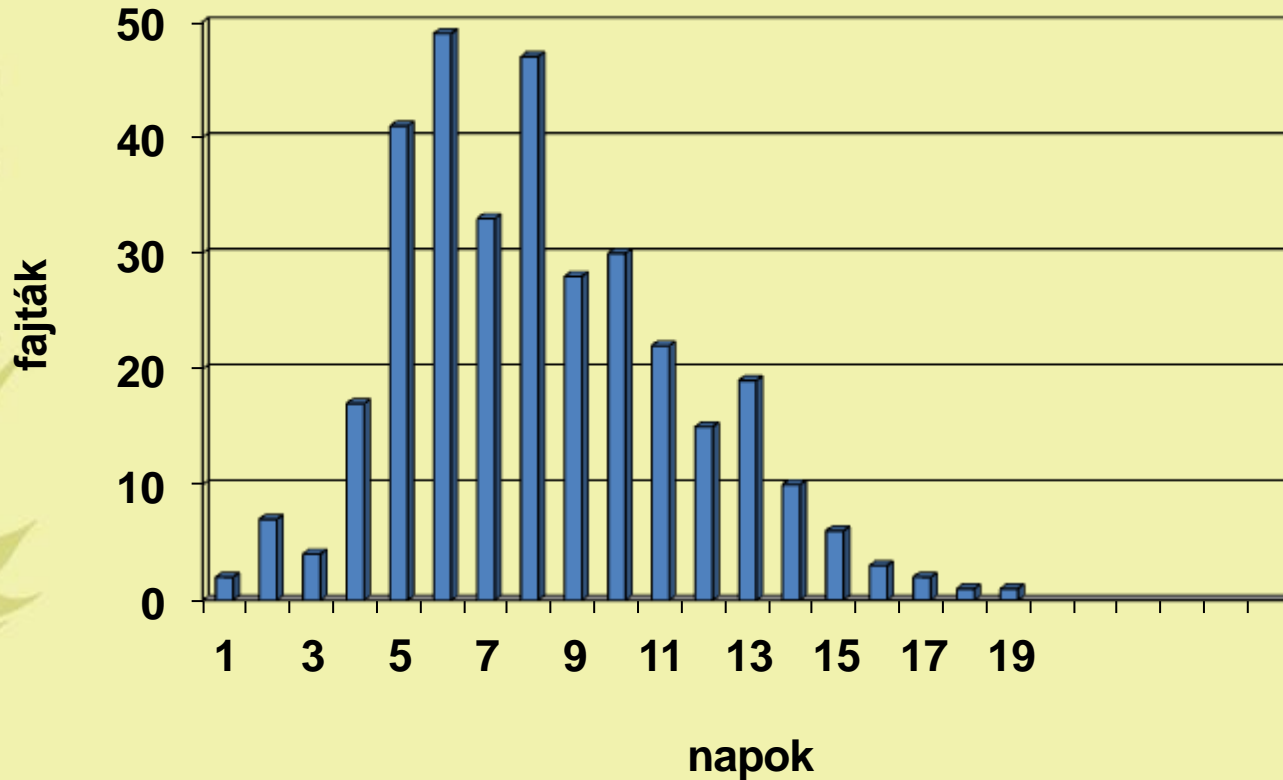
n é b i h
Termőföldtől az asztalig

Az őszi búza fajták kalászolása, Tordas 2018, május

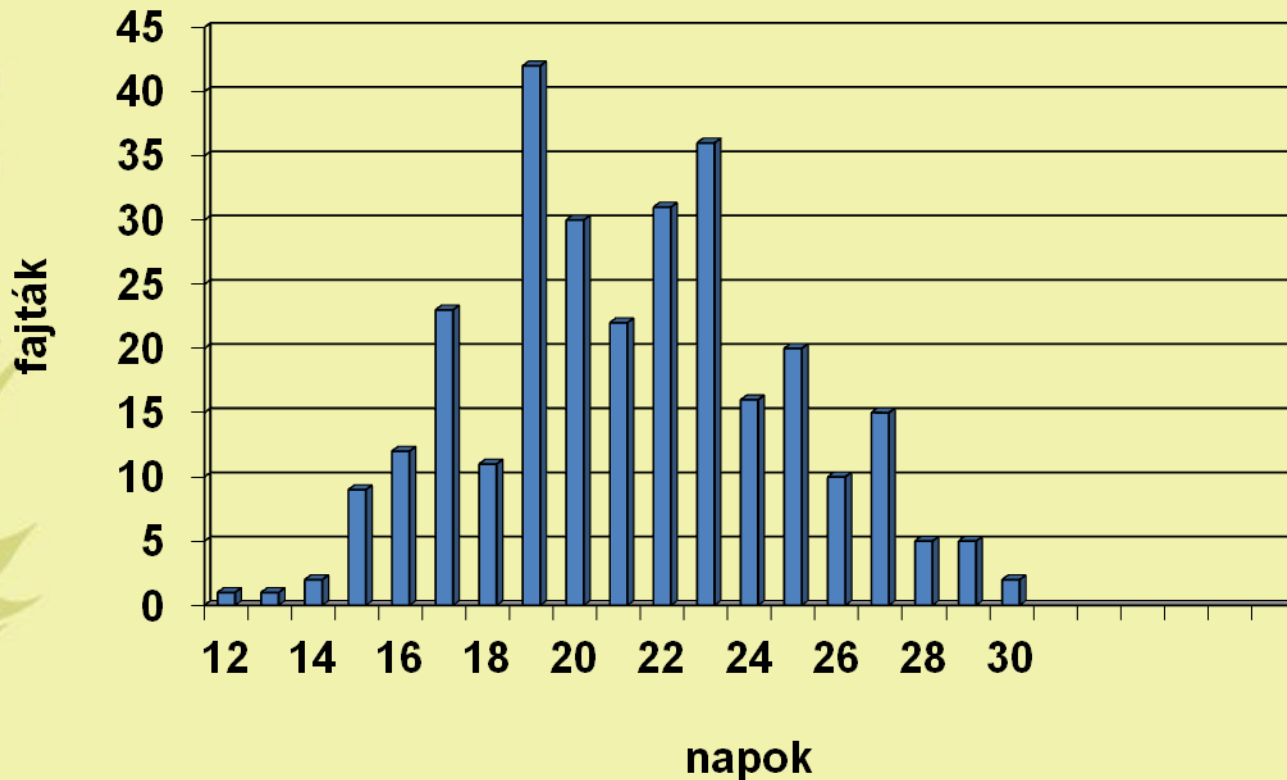
n é b i h
Termőföldtől az asztalig

Az őszi búza fajták kalászolása, Tordas 2021, május

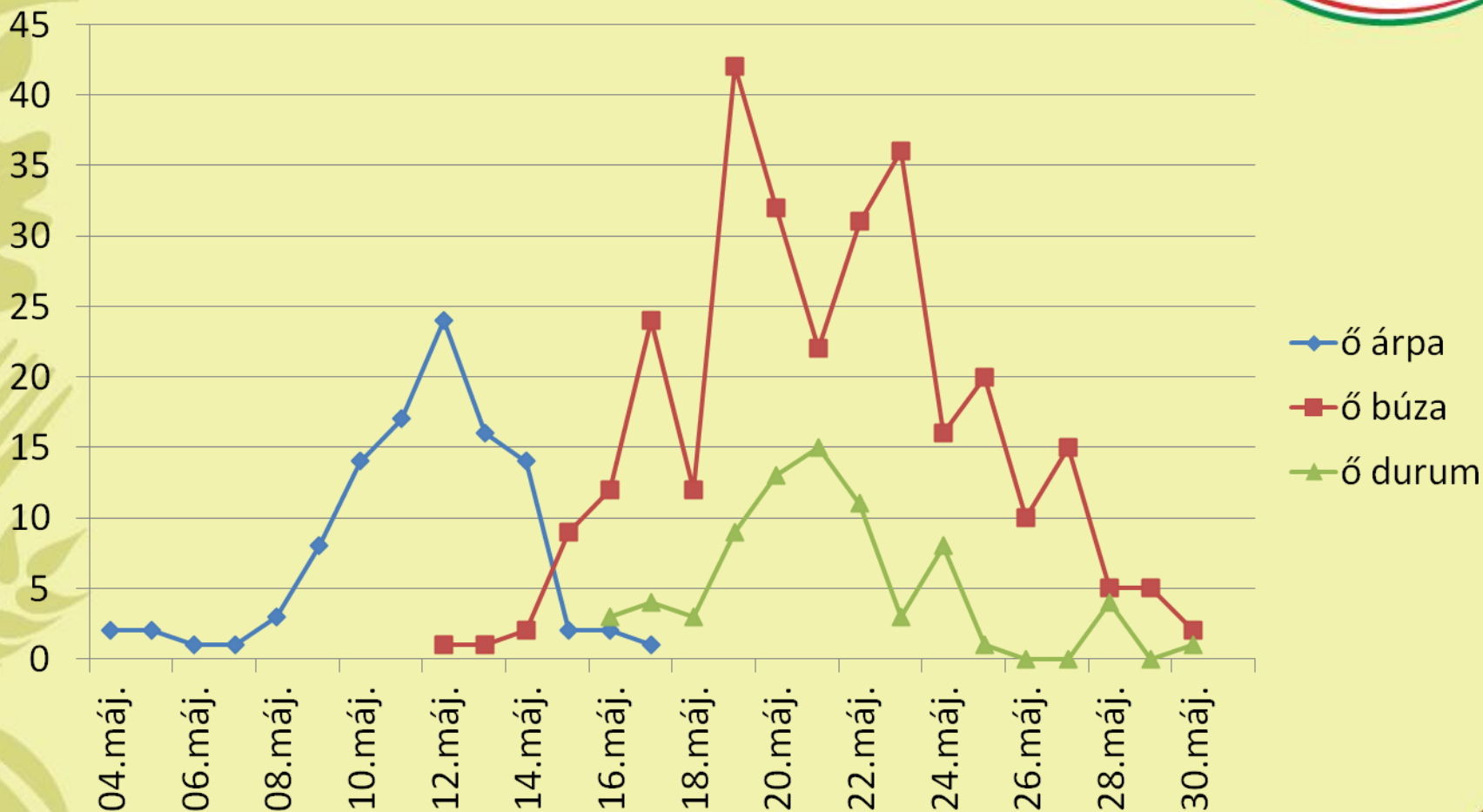

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

Kalászolási idő alakulása 2021-ben

(ő. árpa, ő. búza, ő. durum)

KALÁSZOS GABONÁK DUS VIZSGÁLATA 2020/2021

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

Növényfaj	DUS kísérletben vizsgált fajták száma		
	fajtajelölt	referencia	összesen
Őszi búza	94	208	302
Őszi durum búza	20	33	53
Őszi árpa	23	84	107
Őszi tritikálé	7		7
Őszi zab	4	17	21
Tönköly	4	12	16
Alakor	1	4	5
Összesen(őszi):	<i>153/146</i>	358	<i>511/504</i>
Tavaszi búza	1	21	22
Tavaszi árpa	4		4
Tavaszi zab	5		5
Összesen (tav.):	<i>10/1</i>	21	<i>31/22</i>
mind összesen	163	379	542

DUS kísérletben vizsgált fajták
számának alakulása,
2011-2021.

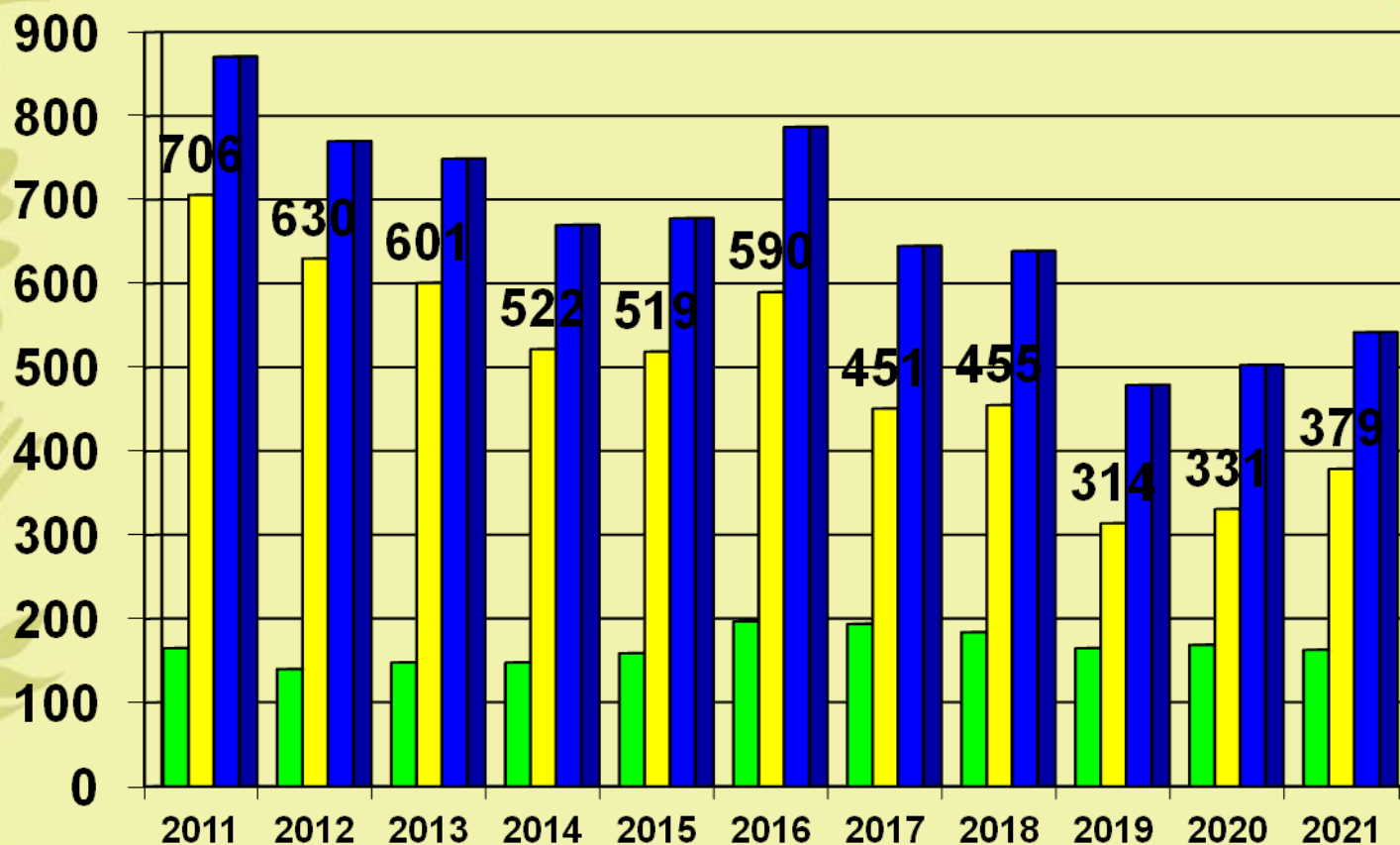
n é b i h
Termőföldtől az asztalig

ÉV	DUS kísérletben vizsgált fajta(db)		
	fajtajelölt	referencia	összesen
2011	165	706	871
2012	140	630	770
2013	148	601	749
2014	148	522	670
2015	159	519	678
2016	197	590	787
2017	194	451	645
2018	184	455	639
2019	165	314	479
2020	169	331	503
2021	163	379	542
			<i>/1515/</i>

biztonsági Hivatal

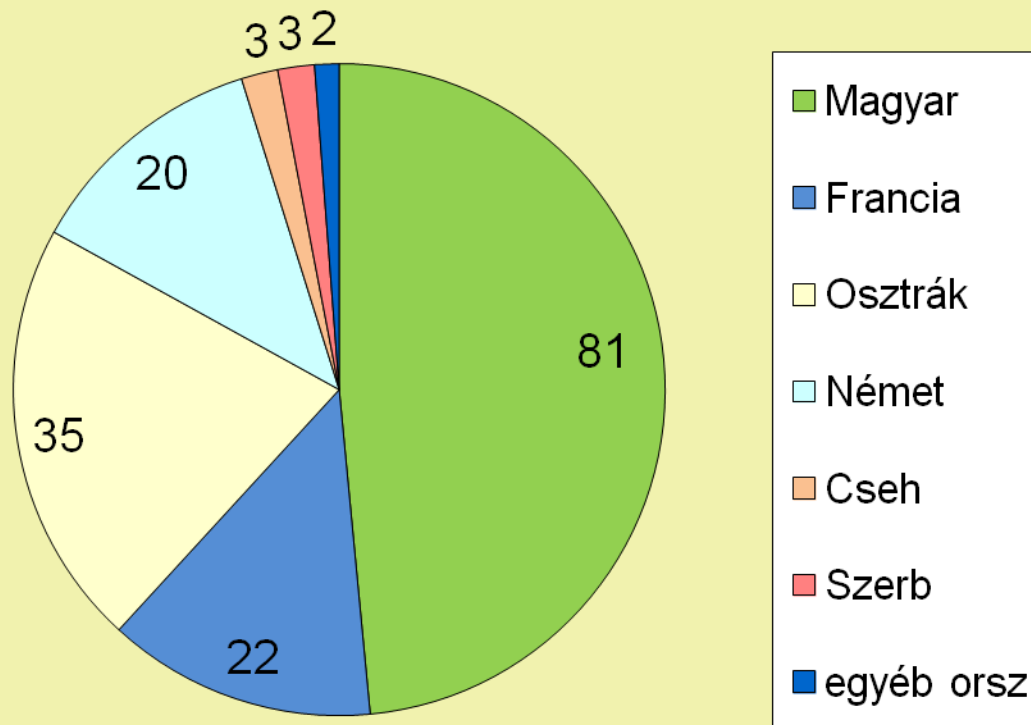

A DUS kísérletekben vizsgált fajták számának alakulása (2011-2021)

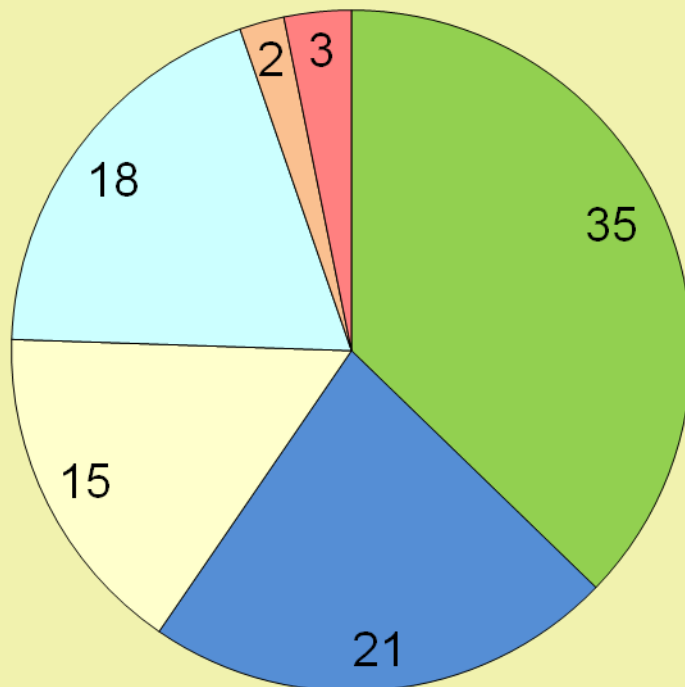

f.jelöltek referenciák összesen

A Nemzeti Fajtajegyzékben szereplő őszi búza fajták származása - 2021 (db/ország)

Az őszi búza fajtajelöltek származása (db/ország)

Magyar

Francia

Osztrák

Német

szlovák

cseh

A homogenitás értékelése a különféle kalászos gabona fajoknál

- 1. - árpa, durum búza, zab 0,1% (5 idegen típusú 2000-ből)
- 2. - búza 0,3% (10 idegen típusú 2000-ből)
- 3. - tritikálé 0,6% (18 idegen típusú 2000-ből)

- A kalászutódsorok értékelése nem változott
 - - legfeljebb 3 idegen sor 100-ból;
 - - a sor idegennek tekintendő, ha benne egy vagy annál több eltérő típusú növény van;
 - - kivételt képez a tritikálé (legfeljebb 10 idegen sor 100-ból).

A homogenitás alakulása az őszi búza DUS kísérletben 2021.

Vizsgált fajtajelöltek		Megfelelt	Részben felelt meg	Nem felelt meg
<u>3.éves</u>	db	30	0	2
	%	93,7		6,3
<u>2.éves</u>	db	18	3	3
	%	75,0	12,5	12,5
<u>1.éves</u>	db	24	14	0
	%	63,2	36,8	
<u>Összes</u>	db	72	17	5
	%	76,6	18,1	5,3

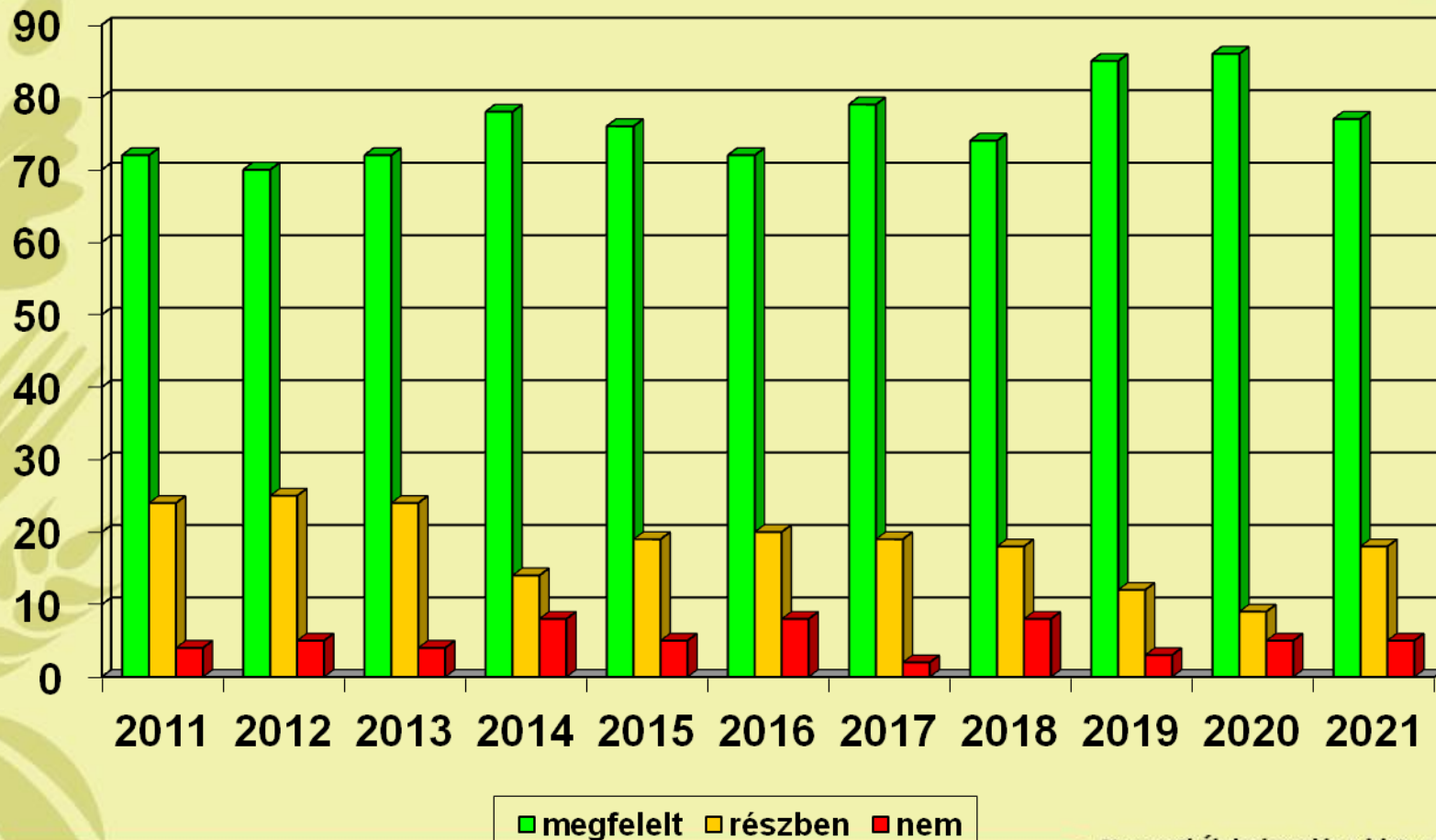

A homogenitás alakulása a őszi búza DUS kísérletekben, 2011-2021. (%)

Év	Megfelelt	Részben felelt meg	Nem felelt meg
2021	77	18	5
2020	86	9	5
2019	85	12	3
2018	74	18	8
2017	79	19	2
2016	72	20	8
2015	76	19	5
2014	78	14	8
2013	72	24	4
2012	68	27	5
2011	72	24	4

A homogenitás alakulása az őszi búza DUS kísérletben (%) 2011-2021

Gyakoribb homogenitási problémák

- **Árpa:**

- kalászolási idő
- kalász sorossága
- növény magasság
- **aleuron réteg színe**
- antociánosság

- **Búza:**

- viaszosság
- kalászolási idő
- szálkás tövek a szálkacsonkos fajtában és fordítva
- szálkacsonk hossza
- növény magasság
- szalma metszet

Gyakoribb homogenitási problémák

– Durum búza:

- - növény magasság
- - szálka színe
- - kalász színe

Tritikálé:

- növény magasság
- kalásztartó szártag felső részének szőrözöttsége
- viaszosság
- kalászolási idő

Rozs:

- kalásztartó szártag felső részének szőrözöttsége
- viaszosság

D U S

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

- D (distinctness/ megkülönböztethetőség)
- **„must be clear and consistent”**
- /világos és következetes-állandó kell legyen/
- *Varieties of common knowledge/közismert fajták*
- **Akkreditáció (2010-től auditok)**

Az őszi árpa

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

12. Sorok száma	1 kétsoros	2 többsoros	
3. Alsó lev. hü. szőr	1 hiányzik	9 jelen van	
1. Aleron réteg	1 fehéres	2 színes	
22. Rachilla	1 rövid	2 hosszú	
26. Hasi barázda	1 hiányzik	9 jelen van	
28. Életforma	1 őszi	2 átmeneti	3 tavaszi
19. Steril kal. kif.	1 rudimentáris	2 teljesen kifejlett	

2 soros árpák

1. csoport: 1>1>1>1>1>1>1.
2. csoport: 1>1>1>1>1>1>2.
3. csoport: 1>1>1>1>1>2>1.
4. csoport: 1>9>2>1>1>2>2.

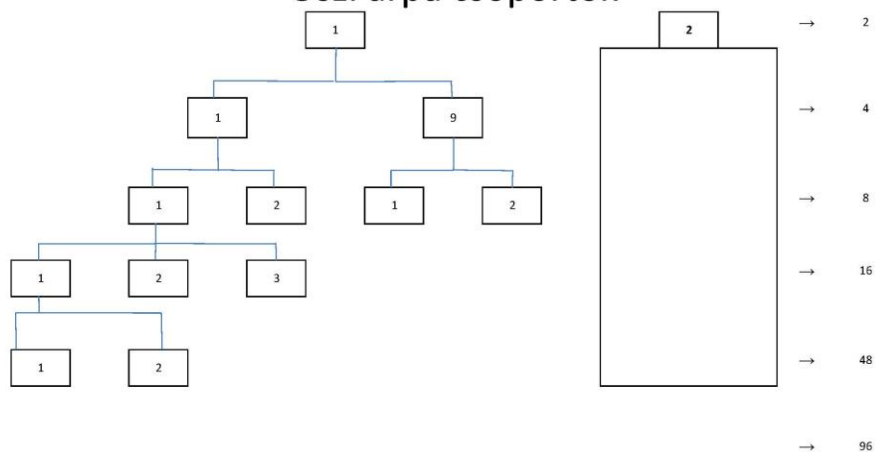
6 soros árpák

- 1.cs: 2-1-1-1-1-1
- 2.cs: 2-1-1-1-1-2
- 3.cs: 2-1-1-1-1-3
- 4.cs: 2-1-1-1-9-1

Őszi árpa csoportok

Őszi árpa csoportok

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

Csop.	111212	191212	192212		83	2 sorosak
Db	19	15	19		53	
%	23	18	23		64	
Csop.	29121	29129	29221	29229	98	6 sorosak
Db	16	33	8	12	69	
%	16	34	8	12	70	

A vizsgálati anyagok küldéséről

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

1. Külföldön vizsgált fajoknál:

Tavaszi árpa, tavaszi zab, rozs, tritikálé:

- **vetőmag küldés:** a nemesítőtől közvetlenül a külföldi társhatósághoz(UKZUZ, COBORU)

- **vetőmag mennyiség:**

-**bejelentéskor:** csak a vizsgálati mennyiség a társhatósághoz

-**regisztráláskor:** a letéti mennyiség a NÉBIH-hez

2. Magyarországon vizsgált fajoknál:

Búza, durum búza, tönköly búza, őszi árpa, őszi zab:

- **vetőmag mennyiség:**

-**bejelentéskor:** csak a vizsgálati mennyiséget kell küldeni a teljesítményre küldendő vetőmaggal;

-**regisztráláskor:** a letéti mennyiség küldendő (az előterjesztés évében);

3. Etalon minta küldése:

Esetei:

- *rossz csírázóképeség (75 % alatt)*
- *kevés vetőmagmennyiség: (a TT levő mennyiség nem elég az egy évben, két helyen beállítandó kísérlethez; 0,75 kg)*
- *EU-s Társhatóság kérésére egy nagyobb mennyiségű vetőmagmintát kell küldenünk;*

4. Egyéb problémák:

- *ÁEM (1 éves DUS, bejelentés 2 évvel a lejárat előtt **F405** – 5 pontja)*
- *Életforma/járó jelleg*
- *Közlemények/az eredményekről (mivel a tulajdonságok felvételezése folyamatban van, a közölt adatok csak (!) jelen időpontra vonatkoznak; **nem véglegesek.**)*

GONDOLKODJ EL

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

„Ha minden rovar eltűnne a Föld színéről,
minden élet elpusztulna a Földön.”

Ha minden ember eltűnne a Föld színéről,
minden életforma fölvirágozna.

... egy sirály

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

... szörfözés (Indonézia)

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

... erdő volt!! (Oregon)

n é b i h
Termőföldtől az asztalig

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!